16/11/2026

Επιστημονικό Συμπόσιο για την εποχή και το έργο του Μελετίου Πηγά, στον Άγιο Νείλο Πειραιώς

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Πειραιώς

Στο πλαίσιο των εορταστικών εκδηλώσεων του Ιερού Ναού Αγίου Νείλου Πειραιώς και με την ευκαιρία της επετείου συμπληρώσεως τετρακοσίων είκοσι πέντε ετών από την Κοίμηση του εν Αγίοις Πατρός ημών Μελετίου του Πηγά, Πατριάρχου Αλεξανδρείας, διοργανώθηκε από την πανηγυρίζουσα ενορία, με την ευχή και την ευλογία του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Πειραιώς κ. Σεραφείμ και με επιστημονικό φορέα το Εργαστήριο Κανονικού Δικαίου του Τμήματος Κοινωνικής Θεολογίας και Θρησκειολογίας της Θεολογικής Σχολής του Εθνικού Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, επιστημονικό συμπόσιο υπό τον τίτλο: «Η εποχή και το έργο του Μελετίου Πηγά».

Στο Επιστημονικό Συμπόσιο, το οποίο πραγματοποιήθηκε το Σάββατο 14

Νοεμβρίου 2026 εντός του ενοριακού Ιερού Ναού, τον Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Πειραιώς κ. Σεραφείμ εκπροσώπησε ο Θεοφιλέστατος Επίσκοπος Αχελώου, κ. Νήφων, Βοηθός Επίσκοπος και Πρωτοσύγκελλος Ιεράς Μητροπόλεως Πειραιώς.

Στην εκδήλωση μίλησαν η Ελλογιμωτάτη κ. Ειρήνη Χριστινάκη, Καθηγήτρια του Τμήματος Κοινωνικής Θεολογίας και Θρησκειολογίας της Θεολογικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α., ο Ελλογιμώτατος κ. Αθανάσιος Γλάρος, Καθηγητής του Τμήματος Κοινωνικής Θεολογίας και Θρησκειολογίας της Θεολογικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α., ο Ελλογιμώτατος κ. Λάμπρος Πατσαβέλλας, Επίκουρος Καθηγητής του Τμήματος Κοινωνικής Θεολογίας και Θρησκειολογίας της Θεολογικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α., και ο Αιδεσιμολογιώτατος Πρωτοπρεσβύτερος Δημήτριος Μπάτσης, Διδάκτωρ Θεολογίας Ε.Κ.Π.Α. και Προϊστάμενος του Ιερού Ναού Αγίου Νείλου Πειραιώς, ο οποίος είχε και την ευθύνη συντονισμού του Επιστημονικού Συμποσίου.

Αφού προηγήθηκε σύντομη προσευχή από τον Θεοφιλέστατο Επίσκοπο Αχελώου, κ. Νήφωνα, εν συνεχεία ο συντονιστής της εσπερίδας πραγματοποίησε μια σύντομη εισαγωγή και αναφορά στο πρόσωπο του Αγίου Μελετίου Πηγά.

Η Καθηγήτρια Ειρήνη Χριστινάκη ανέπτυξε το θέμα “Διάκριση και επιείκεια σε επιστολές του Μελετίου Πηγά”. Μέσα από χαρακτηριστικά παραδείγματα εκ της επιστολογραφίας του Μελετίου Πηγά, από τη θέση του τοποτηρητή του Οικουμενικού Πατριαρχικού Θρόνου, προσεγγίζονται οι έννοιες της διάκρισης και της επιείκειας του εκκλησιαστικού κριτή επί κανονικών αδικημάτων. Το κρίσιμο συμπέρασμα για τη θεωρία του Ορθόδοξου Κανονικού Δικαίου, είναι ότι δεν νοείται διάκριση χωρις εξατομίκευση στη έρευνα και την απόδειξη, ούτε επιείκια χωρίς εξάντληση των δυνατοτήτων της in concreto διόρθωσης.

Ο Καθηγητής κ. Αθανάσιος Γλάρος στην εισήγησή του υπό τον τίτλο: «Μελετίου Πηγά ρήματα περί προσευχής», αναφέρθηκε στη διδασκαλία του Μελετίου Πηγᾶ για την προσευχή, όπως αυτή παρουσιάζεται στο έργο του Ορθόδοξος Διδασκαλία, ως βιωματική εμπειρία και εκκλησιαστικό γεγονός. Εξετάζει τις ανθρωπολογικές και θεολογικές διαστάσεις της προσευχής, και τους διάφορους τρόπους της, καθώς και της διάκρισης του είδους της σε κατ’ ιδίαν και στην κοινή λατρευτική σύναξη.

Ο Επίκουρος Καθηγητής κ. Λάμπρος Πατσαβέλλας στην εισήγησή του με τίτλο: «Ο Μελέτιος Πηγάς απέναντι στην οθωμανική-μουσουλμανική εξουσία: πατριαρχική πρακτική και ορθόδοξη επιβίωση στην Αίγυπτο (1579–1601)», παρουσιάζει τον Άγιο Μελέτιο Πηγά ως εκκλησιαστικό ηγέτη που αξιοποίησε τον νομικό πλουραλισμό: τον βυζαντινό Νομοκάνονα για τις εσωτερικές υποθέσεις της ορθόδοξης Κοινότητας της Αιγύπτου και τη Σαρήα, το Σουλτανικό Δίκαιο (qānūn),

τα βεράτια και τα φιρμάνια για τη διεκδίκηση και προστασία εκκλησιαστικών δικαιωμάτων. Κεντρικό επιχείρημα είναι ότι η θεσμική επιβίωση του Πατριαρχείου στηρίχθηκε σε συνδυασμό νομικού πραγματισμού, διακοινοτικών ισορροπιών και προσαρμοσμένης εκκλησιαστικής διπλωματίας.

Ο π. Δημήτριος Μπάτσης στην ομιλία του: «Ο Μελέτιος Πηγάς ως Πατήρ και Διδάσκαλος της Εκκλησίας», αναφέρθηκε κατ' αρχάς γενικά στην έννοια του Πατρός και διδασκάλου. Εν συνεχεία αναφέρθηκε στα επί μέρους χαρακτηριστικά του Πατρός και Διδασκάλου κατ' αναφοράν προς το πρόσωπο του Αλεξανδρινού Ιεράρχου, δηλ. στην ορθόδοξη διδασκαλία του, στην αγιότητα του βίου και στην έγκριση και αποδοχή του υπό της Εκκλησίας. Ο εισηγητής δεν παρέλειψε να αναφερθεί στην πλούσια επιστολογραφία του Ιερού Πατρός, η οποία επιβεβαιώνει το γεγονός ότι στην εποχή του, κατείχε το πρωτείο αληθείας.

Την εκδήλωση έκλεισε ο Θεοφιλέστατος Επίσκοπος Αχελώου κ. Νήφων, ο οποίος ευχαρίστησε τους ομιλητές και προσέφερε ως ενθύμιο της επετειακής αυτής εκδηλώσεως, Ιερά Εικόνα του Αγίου Μελετίου Πηγά.

